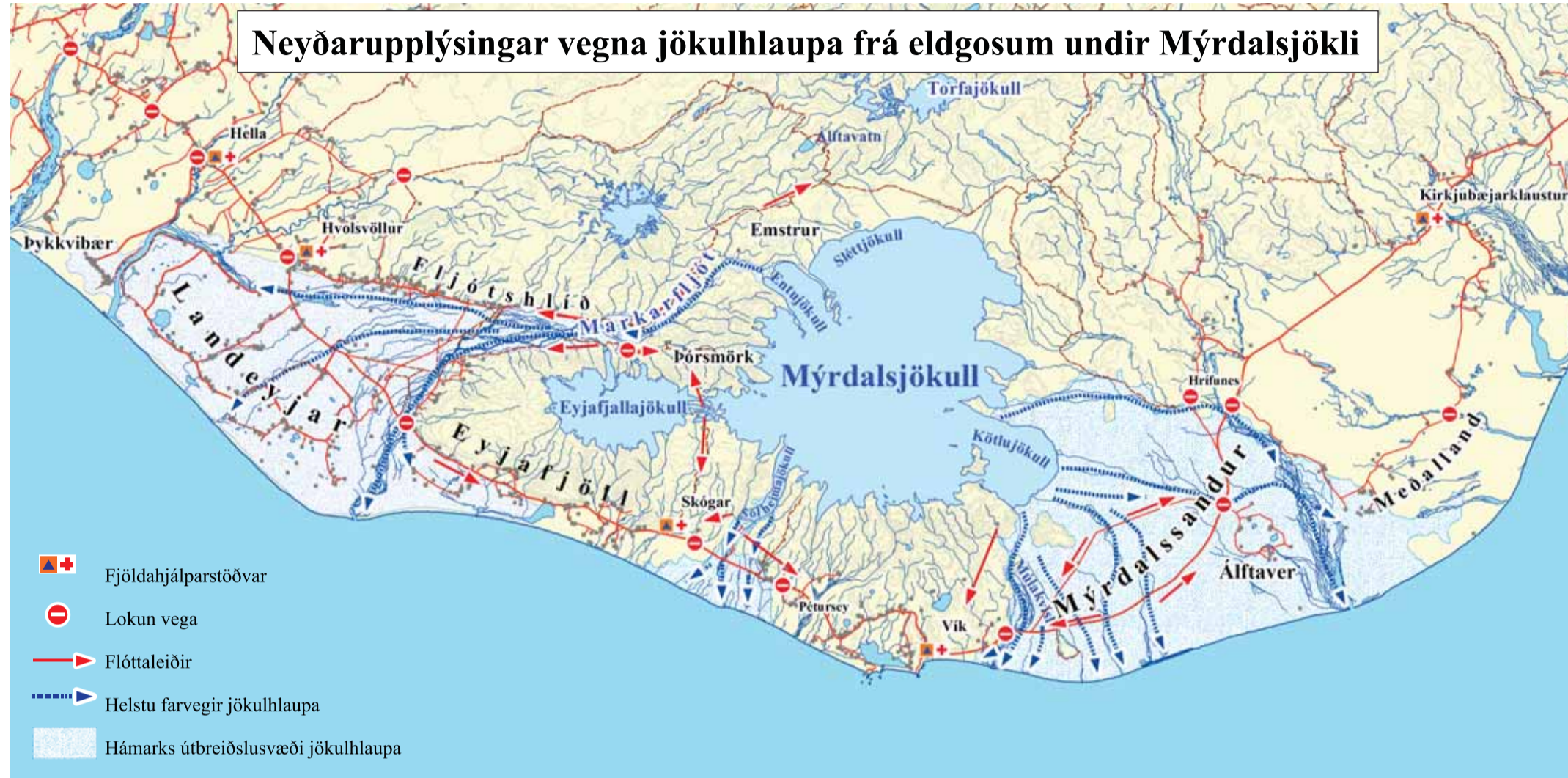

LANDSLAG OG LAND Í MÓTUN

Svæðið umhverfis Mýrdalsjökul s.s. Landmannalaugar, Þórsmörk og Fjallabaksleiðir nyrðri og syðri, er dæmi um fjölfarna og vinsæla áfangastaði ferðamanna. Þar eru fjölbreyttar gönguleiðir og jeppaslóðar, auk þess að vinsældir hestaferða

ELDGOS OG JÖKULHLAUP

Katla er eldstöð undir Mýrdalsjökli sem hefur gosið að jafnaði 1-2 sinnum á öld og fylgja gosunum bæði gjóskufall og jökulhlaup. Aðdraganda að eldgosi undir jökli má merkja með jarðskjálftahrinu og óróa sem kemur fram á mælum Veðurstofu Ísland og annarra vísindastofnana. Upplýsingum um yfirvofandi eldgos er komið til Almanna- og Ríkissögur, sem virkja skipulag og áætlanir sínar til að tryggja öryggi vegfarenda og íbúa m.a. með rýmingu og lokun vega (*sjá kort*). Þegar gosið nær yfirborði jökulsins má gera ráð fyrir að jökulhlaup brjótist

undan jöklinum innan 1-2 klukkustunda og geti náð til byggða fljótlega eftir það. Jökulhlaup er sambland af vatni, gjósku, grjóti og ís og er talið að rennsli stærstu hlaupa frá Kötlu hafi verið 300.000 m³/sek og hraðinn 10-20 km/klst. Víða má finna ummerki eftir jökulhlaup á svæðinu umhverfis Mýrdalsjökul og þá helst á Mýrdalssandi þar sem hlaup hafa oftast runnið (*sjá kort*). Þar geta þau dreifst yfir allt svæðið vestan frá Múlakvísl austur í Meðalland og norður að Hrífunesi.

Dæmi eru einnig um nokkur hlaup á Sólheimasandi sem breiðst hafa yfir svæðið milli Skóga og Péturseyjar. Rannsóknir sýna að hlaup hafa einnig komið niður Emstrur og Markarfljótsaura og breiðst yfir svæðið milli Fljótshlíðar og Eyjafjalla og vestur í Þykkvabæ (*sjá kort*). Erfitt getur reynst við upphaf eldgoss að greina með fullri vissu hvar hlaup muni koma undan jökli. Því er nauðsynlegt að sýna varúð á öllum eftirtöldum svæðum þegar viðvörðun er gefin.

Jökulhlaup geta komið frá eftirtöldum jöklum (*sjá kort*).

- Entujökull:** með hlaupi niður Emstrur og Markarfljótsaura Útbreiðsla jökulhlaupa á Markarfljótsaurum
- Sólheimajökull:** með hlaupi niður Sólheimasand Útbreiðsla jökulhlaupa á Sólheimasandi
- Köttljökull:** með hlaupi niður Mýrdalssand Útbreiðsla jökulhlaupa á Mýrdalssandi

Flóttaleiðir vegna jökulhlaupa eru merktar með rauðum örvum.

Helstu farvegir jökulhlaupa eru merktir með bláum örvum.

Eldgos í öðrum jöklum eins og t.d. Eyjafjallajökli og Vatnajökli geta einnig valdið jökulhlaupum.

Köttlugosi fylgir jafnan mikið gjóskufall og getur gjóskan borist langar leiðir með veðri og vindum.

VIÐVARANIR OG HÆTTUR

Hljóðsprengjur og neyðarflugeldar

Þegar vitað er að eldgos í Kötlu hafið koma Almanna- og Ríkissögur boðum til helstu ferðamannaáæta á svæðinu. Í óbyggðum að sumarlagi munu landverðir í helstu fjallaskálum á hættusvæðinu skjóta á loft hljóðsprengjum og neyðarflugeldum til að vara ferðamenn við. Viðvörðun vegna eldgoss felst í því að fimm hljóðsprengjum og fimm neyðarflugeldum er skotið á loft. Þetta er síðan endurtekið tuttugu mínútum síðar.

Örugg svæði

Skoðið fyrri farvegi jökulhlaupa (*sjá kort*) og haldið ykkur ofarlega í hlöðum ef varað er við eldgosi á þennan hátt. Helstu flóttaleiðir eru sýndar á kortinu með rauðum örvum. Bannmerki sýna lokun leiða.

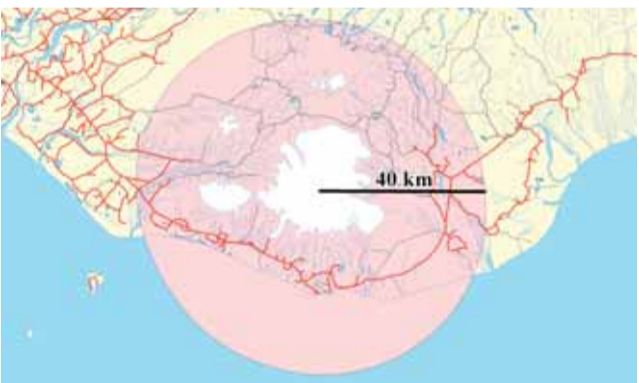
Gjóskufall

Nýfallin gjóska getur annaðhvort verið gróf og kornótt með hrjúfri áferð eða finn salli sem lyktar eins og brennistein. Gjóska er flughál sem getur gert ökomönnum og gangandi vegfar endum erfitt fyrir. Forðist akstur í gjóskufalli, það getur valdið skemmdum á vél og lakki bíla. Gjóskufall getur valdið myrkri um hábjartan dag. Ennfremur er gjóska slæm fyrir augu og öndunarferi.

Eldingahætta

Mikil rafleiðni og eldingahætta er í gosmekki í 30-40 km radius frá Kötlu. Haldið ykkur í hlöðum fjalla eða hæða. Varist hæstu svæði. Ef leitað er skjóls í bifreið hafið þá hurðir og glugga lokaða. Notið ekki talstöðvar eða annan fjarskiptabúnað. Varist málmhluti sem geta leitt rafmagn. Haldið ykkur í allt að 5 metra fjarlægð frá þeim sem eru með ykkur úti í eldingaveðri.

Svæði þar sem hætta er á eldingum í gosmekki sökum eldsambrotu í Kötlu.

Eitraðar lofttegundir

Í stilltu veðri skal forðast lægðir og djúpar lautir í nágrenni eldstöðvarinnar þar sem eiturgas eða gufur geta safnast fyrir (t.d. CO₂, H₂S). Brennisteinsvetni, H₂S, er litlaus lofttegund með óþægilegri lykt (eins og fúlegg) og veldur sviða í augum og öndunarfærum. Það er þyngra en loft og sest því í lægðir.

Þegar styrkur þess eykst hverfur lyktin, við þau mörk verður það hættulegt heilsu manna og jafnvel lífshættulegt.

Mýrdalsjökull

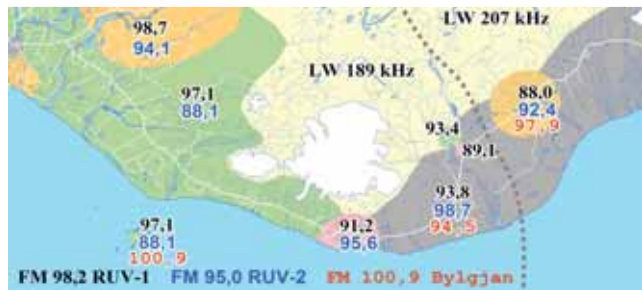
Farvegur jökulhlaups

Hættur geta leynst við jaka sem verða eftir í farvegi jökulhlaups. Dæmi eru um að lífshættuleg kviksyndi og sandbleytur myndist við bráðnun jaka sem jökulhlaupið skilur eftir sig. Sýnið ytrustu varúð.

Útvarp

Hlustið eftir tilkynningum og fréttum í útvarpi og fylgið gefnum fyrirmælum. Sjá nánar senditíðnir langbylgju og stuttbylgju á mynd.

Senditíðnir helstu útvarpsstöðva: Ríkissútarpið og Bylgjan.

Fjöldahjálparstöðvar

Þeir sem eru á þéttbýlisstöðum eða nálægt þeim þegar viðvörðun er gefin fari á næstu fjöldahjálparstöð eða skráningarstöð og láti vita af ferðum sínum eða láti lögreglu vita. Fjöldahjálparstöðvar eru merktar Almanna- og Rauða krossinum. Þær eru í Leikskólanum í Suður-Vík, Vík í Mýrdal og grunnskólunum á Helli, Hvalsvellu, Skógum og Kirkjubæjarklaustri.

Rýmingarskilti

Þegar heimili eru yfirgefin vegna eldgoss eru þau merkt með rýmingarskilti.

Viðlagakassi og neyðarútbúnaður

Hafið ætíð sjúkrakassa með í ferðalagið, ennfremur vasaljós, útvarp, rafhlöður, teppi, einhvern þurrmat, niðursoðinn mat og vökvá.

Vegagerð
Upplýsingar um færð á vegum er í síma 1777 og í sjálfvirkum símsvara 1779

Rauði krossinn
Almennur upplýsingasími vegna eldgoss er 1717

Neyðarsími 112
Tilkynnið slys og aðstoðarbeiðnir í síma 112

Katla er eldstöð undir Mýrdalsjökli, sem hefur gosið 1-2 sinnum á öld. Hættan á eldgosi gefur ekki tilefni til að forðast ferðalög um svæðið og njóta óspilltrar náttúru hálandisins. Það sem gerir þetta svæði sérstakt eru jarðmyndanir og landslag sem eldur og ís hafa mótað í eldgosum fyrri tíma.

Eldgos geta reynst hættuleg, sérstaklega ef upptökin eru undir jökli vegna jökulhlaupa, sem þeim fylgja. Eldgos í öðrum jöklum eins og t.d. Eyjafjallajökli og Vatnajökli geta einnig valdið jökulhlaupum. Þegar vitað er að eldgos er hafið virkja Almanna- og Ríkissögur skipulag sitt og viðbragðs-áætlanir til að tryggja öryggi vegfarenda m.a. með rýmingu og lokun vega (*sjá kort*).

Bæklingur þessi er gefinn út af almanna- og Ríkissögur ríkislögreglustjórans í samvinnu við almanna- og Ríkissögur svæðisins og er ætlaður til að fræða vegfarendur um hættur sem geta fylgt gosi undir Mýrdalsjökli og viðbrögð við þeim.

Þerið viðvörðun fyrir náttúrunni, farið varlega og góða ferð!

Ríkislögreglustjórnin almanna- og Ríkissögur,
www.almanna- og Ríkissögur.is
almanna- og Ríkissögur@rls.is
sími: 570 2500

Lögreglustjórnin á Hvalsveli
sími: 488 4110
www.logreglan.is

Íslenska

Guðlaugur 2007

VIÐBRÖGÐ FERÐAMANNA

Katla er eldstöð undir Mýrdalsjökli sem hefur gosið að jafnaði 1-2 sinnum á öld og fylgja gosunum bæði gjóskufall og jökulhlaup.

